

Առջի օրը մեծ եպարքոսին նա-
խագահութեամբ դուռնաբաշտ
բարազ ժողովն խորհրդակցութիւն-
ներն շարունակեց և մինչև գիշերուան
ժամը 3 1/2:

Կեանքանոսանց առաջին թարգ-
մանը երեկ Ք. Գուսն երթարով ար-
տաքին գործող նախարարի խորհրդ-
դական Տատեան էֆենդիին հետ տե-
սակցեցան:

Կրտսի թէ Միլիթրանի աստի-
ճանա ճանիկի կառավարիչ պիտի
անուանի Անտոնի կառավարիչ Քէշա-
պէ, որ հրամանաւ մայրաքաղաք
եկած է:

Քէշէր փաշայ որ ժամանակէ մը
հետեւ Բերայի գերմանական հիւանդ-
անոցին մէջ կ'ընթանայ, բաւա-
կան բժշկուած է և մօտերս գտնու-
կիւնէ անտի:

Սեբաստիոն անդրկիւսան ընդհ. հիւ-
պատարարին նախկին թարգման-
քարտուղար Մեծ. Կարապետ Էֆեն-
ճէանն Ռէֆիկ ընկերութեան Սե-
բաստիոն գաւառին անտեղն անուա-
նեցան:

Մանեայի գաւառական լրագիրն որ
մինչև ցարդ միայն թուրքերէն լրագ-
րուած կ'ընթանայ, այսօր հետեւ
յուսկան լրագրուած ալ պիտի հրա-
տարարուի, պարտնադրութեան ճո-
խութեան ու ընտրութեան համար ալ
առաւել խնամ տարուելով:

Սիւրիհիսարի կողմը պօսնացի գաղ-
թականաց համար հաստատուել նոր
գիւղը Շէվրէթիէ պիտի անուանի
կայսերական հրամանաւ: Այս ցածր 30
ընտանեաց ընտանիքն այս գիւղին մէջ:

Ոստիկանութեան պաշտօնատան կող-
մանէ կ'անուցուի, թէ պիտի ձեր-
բակարարին և բաւ օրինի պիտի պատ-
ժուին՝ գիշերները տանց լապտերի
զտնուող և կառքերը վազցունող կա-
ռապանք, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ
փողոցներու մէջ սրաքաւ ձի վարող-
ներն:

Առաջարկութեամբ ոստիկանութեան
պաշտօնատան, Պոլսոյ քաղաքային
տնօրինը պատուիրէր է նաւապա-
րաց, որ շոգենակներով և առաքա-
տանաւերով Պոլսոյ հանող ճանրերը
ներս մարտասանց ու թօփահանի նա-
ւահանգիստներն հանեն. և թէ այս
պատուէրին հակառակ վարտողները
պիտի բռնուին և պատուախին:

Վերջին օրերս Չէշմէի և Ուրլայի
մէջ յաճախ գետնաշարժի ցնդումներ
դժալի կըլլան, մերթ թեմէ և մերթ
առժգին:

Ոստիկանութեան նախորդ նա-
խարար Փաշայ փաշա կատարելապէս
ապաքինելով, նախորդաց օրը կայ-
սերական պաշտոն գնաց, իւր շնոր-
հակալիքը մատուցանելով Վեհ. Սուլ-
թանին, որ մեծ հոգածութիւն ցոյց
տաւան միջերանոցին մէջ մնալու պայ-
կան միջանկին նկատմամբ:

Կառավարական պաշտօնատանաց
մէջ պէտք եղած միջոցները ձեռք
կ'առնուին բոլոր պաշտօնատարաց օ-
գոտոս տամաններ վճարելու համար:
Այս վճարում երմանական ընթացիկ
տարւոյն մէջ վերջին վճարումը պի-
տի լինի: Մնացեալ վեց ամսական
ներս, այսինքն 1883 ընտրուէն մին-
չև յառաջիկայ մարտի սկիզբը բա-
նած և բանիկը ամսականաց փո-
խարէն Սիւրիհիսն և Հալաքէներ պի-
տի արուին պաշտօնատարաց:

Կը յիշուի թէ կայսերական բա-
նակին սպայից համադրեալ փո-
փոխը որոշուած է: Կը ծանուցուի
թէ գնդապետական բժիշկներն ալ յիս-
պայտիկ Չէրքէնքերու նման Խալաք-
է պիտի դնեն, և մինչև ծանկերն եր-
կընցած սեպտեմբր լոգիկ (բաշկապ) մը
պիտի հաղորդեն:

Ձրոյց կայ թէ կայսերական պա-
շտան քարտուղար Գաւորի պէշ. Ար-
բիանուպօրոյ կառակալ պիտի ան-
ուանի:

Վիլնիսային կը հետազարն թէ մայ-
րաքաղաքին Աւստրիական դեսպան
Քալիէ կոմսը Քէշէր հասած է, և

վաղէն առտու Կ. Պոլսոյ պիտի հասնի:
Կայսերական պաշտատն Ներքինա-
պետ Բարձր. Հափիզ Պէշնամ արա,
Մարգարէին ծննդեան տարեգարձին
առթիւ, երկուշաբթի օրը մայրա-
քաղաքին բանտերուն մէջ Խալաք-
է բանտարկեց համար Ղուրանի ու-
րաշաւ գտնուող կարգայինը տուաւ,
և իւր ծախիւք մէկ մէկ թուղթ չա-
քարեղէն լալիս առաւ անխոր-
թէ խալաք և թէ՛ բրիտանաց բան-
տարկեց:

Կրեւտէի մէջ ապստամբութիւն մը
ժողովուրդն լուրս ելաւ: Օսմ. դես-
պանատանց կողմէ պաշտօնապէս կը
հերքուի:

Վերջին պատերազմէն յետոյ Սեբ-
պիոյ հետ միացած Նիշ քաղաքն եր-
կաթուղւոյ միջոցաւ կ'ընթանայ ինքնով
Պէշիքաշի հետ, առաջին կառա-
կուածը փետր. 12 ին հասնու է ի Նիշ:

Անգլիոյ երեսփոխանաց ժողովոյն
փետր. 14 ի նոյնի մէջ Պ. Կլաւտոն
յայտարարեց թէ Միւլիթրան փաշա
վերջնական հրահանգներ չէ տա-
ցած գեռ եգիպտական ինքրոյն վը-
րայ բանակեցու համար: Ս. Գուսն
— յարեց նախարարադետը, — Սու-
տանի կողմէ մեր գործողութեան
մասին որ և է ուսմարտութիւն չէ
ըրած մեզ, բայց մեր գործողու-
թիւնն հասուն կերպիւ կ'ընթանէ է,
այնպէս որ չպիտի բռնաբարենք այդ
երկրին մէջ թուրքիոյ ունեցած իրա-
ւունքները:

Հելլենական կառավարութիւնը
Սուաքիմ մարտանաւ մը պիտի զրկէ
սոյս 13 ին: Սոյն ընկերութիւնը ունի
այդ քաղաքին մէջ ընտանեաց հեղ-
ինական հպատակաց շահերը պաշտ-
պանելու:

Կ. Պոլսոյ նորընտիր Առեւտրական
սենեկին առաջին նիստը չարաք օրը
տեղի ունեցաւ: Բազմաթիւ անդամը
ներկայ էին: Ընդհ. քարտուղար Ա-
լեքսանտրիտէն էֆենդի ժողովոյն
ներկայեց 1883 տարւոյ մէջ Առեւ-
տրական սենեկին գործող և երկու-
տական կացութեան համարառու-
ութիւնն: Այս պաշտօնագրէն կ'ե-
րեւի թէ այս տարւոյ մէջ Առեւտր-
ական սենեակը 10 նիստեր ըրած է,
որք մեծադէպ մասամբ յատկացած
են կարգ մը կարեւոր ինքրոյց նիս-
տանման և ուսումնասիրութեան, ու-
րոյց վրայ կայսերական կառավարու-
թիւնն յատկապէս Առեւտրական Սե-
նեկին կարծիքն հարցուցեր էր: Քրի-
նուած են նաեւ ինչ ինչ խնդիրներ
զորս ժողովն ինք. յարուցած էր իւր
նախաձեռնութեամբ, կամ անհատա-
կան անդամաց ոմանց առաջարկու-
թեամբ, և որոց ամենին ալ կը վը-
րարեւրէին Թուրքիոյ մէջ վաճառա-
կանութեան շահերով:

Ժողովը կայս. կառավարութեան
ինչ ինչ խնդիրներ մատուցած էր,
որք ընդունուած են: Այս կայքէն
են ինչ վաճառաց համար մաք-
սատան միջերանոցին մէջ մնալու պայ-
մանաժամին երկարած գումար, Տրա-
պիզոնի մէջ միջերանոցաց շինութիւն-
ը, Պարսկաստան գնացող վաճառաց
համար: Օսմ. գործաւ կ'ըստ չու-
ղեաներուն պարտնադրութիւնը
կ'ուրու համար Մարտիոնի գրութեամբ
Անգլ. առկառաւարին ընդունուին,
և ին:

Առեւտրական Սենեկին երկուս-
կան կայսրութիւնն ալ 1882 տարւոյ
կացութեան լուսագրոյն եղած է, և
թէ և փափաքեալ առօրեան չէ հասած
գեռ: Եթէ Պետական խորհրդոյ ներ-
կայացեալ ինչ ինչ խնդիրներ գոր-
ծադրուին, և եթէ իշխանութիւնը
լրջօրէն ի նկատ առնուն իւր կանա-
նագրին տրամադրութիւններն, Ա-
ռեւտրական Սենեակը կարող պիտի
լինի տակաւ առ տակաւ հասնիլ իւր
հաստատման բուն նպատակին, եր-
կին մատուցանել իրմէ պահանջուած
ծառայութիւններն, և նորա հաստատ
վաճառականական դարացին ծախ-
քերը հոգալ ներկայ տարւոյն մէջ:

Ներկայ անդամը ընդունեցին այս
համարառութիւնն, և շնորհակա-
նութիւններ բուժարկեցին Վարչակա-
նորհարկին ընդհ. քարտուղարին և նա-
խագահ Վիսն: Արիստակէս էֆենդիին
Աղաքեան, որոյ շանից և գործունե-
ութեան մեծապէս պարտական է Ա-

ռեւտրական Սենեակն իւր գործող
յալով ընթացին համար: Այս քը-
ւարկութեան յետոյ, ժողովն իւր
Օրակարգին մէջ նշանակեալ մասնա-
ւոր խորհրդերով դրարեցաւ:

Սոֆիայի մէջ հրատարակուող Պէշ-
էֆէ անուն Պրոսթերէն լեռնիկն նա-
խորդ անօրէն Պ. Ոսկար Խաքէնտէր,
որոյ գէպը ծանօթ է ընթերցողաց,
նախնիաց օրը մայրաքաղաքս հա-
տա Պոլսաբնակէն:

Մայրաքաղաքին տպագրատանց
գրախճառաց վերադարձուող Վարոր-
տէս էֆենդի, որ չարաքէ մի քիւր
Ձիւրնիս կը գտնուի, տեղւոյն Սէնթ-
էֆէ անուն Պրոսթերէն լեռնիկն նա-
խորդ անօրէն Պ. Ոսկար Խաքէնտէր,
որոյ գէպը ծանօթ է ընթերցողաց,
նախնիաց օրը մայրաքաղաքս հա-
տա Պոլսաբնակէն:

Կերեկ թէ, կրնէ Իգլիկի Ռէֆիկ լը-
րագիրը, Երկրի ցեղերն բաւական
ընդգիւրկութիւն կ'ընեն Ոստիկանու-
թեան գէմ թողու համար այն թա-
փառաշրջիկ կանգը զոր կը վարեն
ցարդ, Այս պատճառաւ ոստիկա-
նութիւնը կը չընթանայ զանոնք իր-
քեւ վայրի կենդանիներ, բայց ան-
կարող կը լինի ընդունել տալ անոնց
հաստատուն ընտանիքներն ունեւա-
լու առաւելութիւնները:

Իգլիկի Համալիքէ անուն նաւային
ընկերութիւնը տեղւոյն ժողովարդին
մէջ չափեալ բանեցնել սկսաւ առ-
տոյս 13 ին: Սոյն ընկերութիւնը ունի
այդ քաղաքին մէջ ընտանեաց հեղ-
ինական հպատակաց շահերը պաշտ-
պանելու:

Հելլենական խորհրդարանն սկսաւ
իւր նիստերն ընել, և երեկուան հե-
ռապի մը իւր ծանօթացնէ մեզ որ ա-
ռանց բանակցութեան և յայտարա-
կացն ընդունել է Օսմանեան սահ-
մանադրութիւններն եկող արձաններն
մտաւ չառնուելու օրէնքը: Այս օ-
րէնքին կ'ընթանայ զորմանէ բա-
ցարձակապէս ընդունուիլը խորհր-
դարանին անդամաց միջին կատարեալ
համաձայնութեան լինելու հաճելի ա-
պացոյց է: Այս օրէնքը թէ և մէկ
կործանէ մաքսի հատկութիւնը կը պիտի
սեղնէ ապաւ մի, սակայն միւս կող-
մէն ո՛ր միայն Աղաքիսային և Միւլիթ-
րանիսային ի թեալիս եկող արձա-
նաց վաճառականութիւնը կը զիւ-
րանէ, այլ անոնց արածելու մար-
մանքներն և այլ անդամային տու-
րարու մասին տարակալ մը չի թողը:
Պ. Քրիզոսթոմ լրիւտ օրէնքէն առիթ
քաղելով, բաւ է թէ Հելլենական
կառավարութիւնը կը պարտի Ռու-
սաստանի հետ վրացած գաւառաց
հետ նախկին յարաբերութիւնը մշա-
կել աշխատիլ, յորքէ միայն կրնան ծա-
կել այն ինքնական և բարոյական օ-
գոտանքը, զորս ապագային մէջ կա-
րող լինի անկեղծ:

ԱՅՈՒՐԱԶՈՒԹԻՒՆ ԱՍՈՑ

Պէրլինէն կը գրեն,
Մալեան մանուկն արձակուողնե-
րը գաղաքեցոյն մանկավարժութեան դա-
նախադրութիւնները և ես ուղղութեան
Բէրլին հիւ-Հայաստանի աշխարհաբո-
լեան առիթով պրոֆէսոր-աշխարհաբո-
լէ. Քրիզոսթոմ լրիւտ օրէնքէն առիթ
քաղելով, բաւ է թէ Հելլենական
կառավարութիւնը կը պարտի Ռու-
սաստանի հետ վրացած գաւառաց
հետ նախկին յարաբերութիւնը մշա-
կել աշխատիլ, յորքէ միայն կրնան ծա-
կել այն ինքնական և բարոյական օ-
գոտանքը, զորս ապագային մէջ կա-
րող լինի անկեղծ:

ԱՅՈՒՐԱԶՈՒԹԻՒՆ ԱՍՈՑ

Տփղիսի թերթ մը հետեւեալ գէպը
կը պատմէ:
ԱՍՈՒՐԱԶՈՒԹԻՒՆ Պ. Գ. Ե. Եւրոպեանց
գրուած է. — Վիսն Մորիս անուան մի նը-
պարտման իր ընտանիքով անցաւ 7 ի
Երեկոյան ընթերցել էր անուր, յայտարա-
տա օրվայ վարձակաւ ծառան ներս է մտ-
նում և տանում, տեղ, կործան մատուած
մարդ կայ. տան տեղը այս լաւով վեր
է կենում և ծառայի հետ դուրս դնում:
Իսկ ծառան արդէն պարտաւոր լինելով
իր ծառայութեան մէջ, տիրոջ դու-
րէն զրկուած է:
(*) Պ. Քրիզոսթոմ անունը չեղելով ա-
սաց, որ շատ լը ցանկար պրոֆէսոր Արծ-
նուրու ճանապարհորդութիւնը Անգլիոյ
կատուած այդ երկրի երկրաբանական ու-
սումնասիրութեան համար, որ շատ աղ-
բաւ է:

Նախադրութիւնները և մատուցողութիւն-
ները: Ար. և մի գիրք լոյս տեսնի Տաճ-
կա-Հայաստանի վերաբերութեան Ռու-
սաստանում, Գերմանիայում, Ճապոնի-
յում, Անգլիայում, իսկ Պ. Քրիզոսթոմ
ձեռք է բերում: Ինչ գիտական և ծա-
նադարձորդի Տաճկա-Հայաստանում, իս-
կայն Քրիզոսթոմ աղքատ նրա փայլ է դար-
ձնում և նախադրութեան կամ ան-
ձառն բոլոր տեղեկութիւնները տաւանում:
Հարկաւոր ժամանակ Պ. Քրիզոսթոմ Կ. Պոլ-
սի գերմանական դեսպանի միջնորդու-
թեամբ է ձեռք բերում տաճկաց պաշտո-
նական տեղեկութիւնները Տաճկա-Հա-
յաստանի վերաբերութեան: Չը նայելով
որ ամեն միջոց դրած է դուռնով այդ երկ-
րի ուսումնասիրութեան համար, բայց և
այնպէս մի քանի տեղեր, ինչպէս Մոկաց
աղաքը, Կորդուաց աղաքը, Վանայ
լէի արեւելեան կողմը, Բաքոյի շրջա-
կայքը և այլն շատ լը յայտնի են: Վի-
ճնային համարարարի պրոֆէսոր Վանշ
անցեալ տարի ճանապարհորդելով Տաճ-
կա-Հայաստանում Բաքոյի հարաւ տե-
ղեկութիւններ է ուղարկել Պ. Քրիզոսթոմ
այդ տեղեկութեանց համաձայն Պ. Քրի-
զոսթոմ անց, որ շատ փոփոխութիւններ
պէտք է անի Տաճկա-Հայաստանի քաղ-
տեղէն:

Անցեալ տարի տեղի պրոֆէսոր Ա-
Արծնուրու ասել էր, որ պէտք է ամա-
ռը հայրենիք դնայ և այնտեղից տեղե-
կութիւններ գրի, բայց Քրիզոսթոմ յան-
կարծ իտալիա է ուղարկում և երբ վերա-
դառնում է լուսն է, որ պրոֆէսոր Արծ-
նուրին Բերլինը համարարան է տեղա-
փոխում. արդեւ Պ. Արծնուրին դնայ
հայրենիք, այդ յայտնի չէ Պ. Քրիզոսթոմ
Այդ մասին նա ինչ հարցրեց և ես դրա-
կանապէս պատասխանեցի, որ Բաքոյի և
մինչև իսկ հրապարակական դաժնախո-
թիւն է արել:

Պ. Քրիզոսթոմ ընդհանրութեան յայտ-
նեց թիֆլիսի Կովկասեան աշխարհաբո-
լեան ընկերութեան անդամ Բաղդէի մի-
սին, որ անցեալ յունուար այս տեղ լր-
նելով մի քանի կարեւոր տեղեկութիւն-
ներ յայտնի է, նոյնպէս Կովկասի աշխար-
հաբոլեան ընկերութեան և շատքի մա-
սին, որ իրան հրապարակութիւնները
միւս ուղղութեան է:

Մի քանի շատ կարեւոր տեղեկու-
թեանց համար Քրիզոսթոմ Պոլսի Գերմա-
նական դեսպանատան միջոցով գիտել է
տաճկաց տեղեկութեան, բայց չեւր գիտեր
թէ պատասխան ընդունած է:
Պրոֆէսոր Քրիզոսթոմ անց, որ այս
վերջին տարին անդլանդի օմբիցներով
և դիւանիստներ թէ յայտնի թէ զայնու-
րի շատ ճանապարհորդութիւններ են ա-
րել Տաճկա-Հայաստանում, այնպէս որ
անդլանդիներն ասելիք մի քանի և ինչ
նորից աղ ուսումնասիրած են Տաճկա-
Հայաստանը, ուստի այդ անձնաց տեղե-
կութիւնները ժողովելու համար մտադրի
է նա մայրի վերել ուղեւորելու Անգլի-
ա:

Քրիզոսթոմ այժմ պարտաւոր է երբ
բարեկէ:

1. Մի Ֆրանսերէն քարտէջ մօտ 4
արջին երկայնութեամբ, որ պարտաւ-
րում է Մեծ և Փոքր-Հայաստան, Վիլի-
կիս, ուղ Փոքր-Ասիայ, Ասորիս: Ֆրան-
սերէն տպագրելու պատճառն այն է, որ
սերեւելում ասելի Ֆրանսերէն կամ գեր-
մաներէն է տարածուած: Սա կը լինի Քրի-
զոսթոմի հրապարակած Հին-Հայաստանի
քարտէջներից ամենամօր, հիշու և ըն-
դարձալը, 2 թերթի տպուած է. մա-
ցած չորսը մինչև փետրուարի վերջը
պատարաւ կը լինի: Ընդամենը 6 թեր-
թից բաղկացած է:

2. Մի քարտէջ Փոքր-Ասիայի, որ տա-
րածվում է մինչև Վանայ լէի արեւմտեան
կողմը. այս քարտէջը մի հակադրական
քարտէջ է, մօտ 10 արջին երկայնութիւն
ունի, գուցէ պատարաւ լինի երկու տա-
րուց յետոյ:

3. Քարտէջ Հին-Հայաստանի: Այս
քարտէջը ընդ է սկսում և պարտաւորում է
յառաջիկայ շարք Արշակի խնդիրը հա-
մանայն և նրա համար: Քարտէջը գրված
է հայերէն տառերով, բոլոր պատմական
անունները կարծիք թանաքով, նոր ա-
նունները սեւ. ջրերը կապուր, լեռները
չափանակապէս, նախադրեալ զանազան
դրոշմներով: Այս քարտէջը մօտ 8 արջին
երկայնութիւն ունի. ամենօրեան է իր մէջ
Մեծ-Հայաստան, Փոքր-Հայաստան, Կի-
լիկիս, Հայոց-Միջագետք:

ԱՅՈՒՐԱԶՈՒԹԻՒՆ

Տփղիսի թերթ մը հետեւեալ գէպը
կը պատմէ:
ԱՍՈՒՐԱԶՈՒԹԻՒՆ Պ. Գ. Ե. Եւրոպեանց
գրուած է. — Վիսն Մորիս անուան մի նը-
պարտման իր ընտանիքով անցաւ 7 ի
Երեկոյան ընթերցել էր անուր, յայտարա-
տա օրվայ վարձակաւ ծառան ներս է մտ-
նում և տանում, տեղ, կործան մատուած
մարդ կայ. տան տեղը այս լաւով վեր
է կենում և ծառայի հետ դուրս դնում:
Իսկ ծառան արդէն պարտաւոր լինելով
իր ծառայութեան մէջ, տիրոջ դու-
րէն զրկուած է:

ԱՍՈՒՐԱԶՈՒԹԻՒՆ

Տփղիսի թերթ մը հետեւեալ գէպը
կը պատմէ:
ԱՍՈՒՐԱԶՈՒԹԻՒՆ Պ. Գ. Ե. Եւրոպեանց
գրուած է. — Վիսն Մորիս անուան մի նը-
պարտման իր ընտանիքով անցաւ 7 ի
Երեկոյան ընթերցել էր անուր, յայտարա-
տա օրվայ վարձակաւ ծառան ներս է մտ-
նում և տանում, տեղ, կործան մատուած
մարդ կայ. տան տեղը այս լաւով վեր
է կենում և ծառայի հետ դուրս դնում:
Իսկ ծառան արդէն պարտաւոր լինելով
իր ծառայութեան մէջ, տիրոջ դու-
րէն զրկուած է:

Իրին հինգ կրկնապատկ հրապարակ մի ու-
ժեղ հարուած է տալիս, որով խեղճ
ցնորակով ընկնում է դեպի, իսկ ծա-
ռան կրկնում է հարուածները կողերուն
և տիրոջ մեղքուն:

Տան տեղիքը տեսնելով իր մարդու ու-
ժանալը, աղախան ուղարկում է տեսնե-
լու թէ ի՞նչ է անում. երբ յիշեալը տան
չեղելի դուրս է գալիս, ծառան մի քանի
հարուածով նրան եւս մեղքում է. նոյն-
պէս անցանակաւ մեղքում է տան
տեղիքը: Այս ամենից յետոյ անխելճ շա-
քարործը մտնում է սենեակ, որտեղ ընթե-
րում էին խեղճ զոհերը, տեսնելով տան
տիրոջ երեք տղայոց՝ 5-11 տարեկան, նը-
րանց եւս նոյնպէս մեղքում է:

Իսկ առաջալից տիրոջ հարուածը հաղ-
նելով, նրա ձին, մի ասհ

